

Geschillenkamer

Beslissing ten gronde nr. 54/2021 van 22 april 2021

Dossiernummer: DOS-2019-06237

Onderwerp: Klacht betreffende de onrechtmatige raadpleging van het Rijksregister in het kader van de toekenning van kinderbijslag

De Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit, bestaande uit de heer Hielke Hijmans, voorzitter, en de heren Y. Pouillet en C. Boeraeve, leden die in deze samenstelling de zaak behandelen;

Gezien Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (Algemene Verordening Gegevensbescherming) hierna "AVG" genoemd;

Gelet op de Wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit* (hierna "WOG" genoemd);

Gelet op het reglement van interne orde zoals goedgekeurd door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 20 december 2018 en gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* op 15 januari 2019;

Gelet op de stukken in het dossier;

Heeft de volgende beslissing genomen inzake:

De klager: **De heer X1**, (hierna "de klager");

De verweerder: **Y1**, (hierna "de verweerder");

In aanwezigheid van: **Y2 VZW**, (hierna: "de vrijwillig tussenkomende partij");

Beide met als raadslieden meester Paul Van den Bulck en meester Andrine Like, advocaten bij de Balie van Brussel, met kabinet te Koloniënstraat 56, bus 3, 1000 Brussel.

1. Terugwerkende kracht van de procedure

Gezien het verzoek om bemiddeling dat de klager op 8 december 2019 bij de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) heeft ingediend;

Gezien het mislukken van de bemiddelingspoging die op 20 februari 2020 door de Eerstelijnsdienst (ELD) van de GBA aan de klager is meegedeeld;

Gezien de instemming van de klager op 20 februari 2020 met de omzetting van zijn verzoek in een klacht overeenkomstig artikel 62.2. WOG;

Gelet op het besluit van 9 maart 2020 van de ELD waarbij de klacht ontvankelijk is verklaard, en het doorgeven ervan aan de Geschillenkamer;

Gelet op de brief van 8 april 2020 van de Geschillenkamer waarin zij de partijen in kennis stelt van haar beslissing om het dossier op grond van artikel 98 WOG als gereed voor behandeling ten gronde te beschouwen en aan hen een tijdschema voor de uitwisseling van conclusies verstrekt. In deze brief heeft de Geschillenkamer de partijen met name het volgende meegedeeld:

Onverminderd de argumenten die u eventueel wenst aan te voeren, dient u ervoor te zorgen dat de Geschillenkamer wordt ingelicht over de gegevensverwerking die heeft plaatsgevonden, de rol van de verschillende tussenkomende partijen en hun hoedanigheid met betrekking tot de regelgeving inzake gegevensbescherming, alsmede over de precieze rechtsgrondslag voor de betwiste raadpleging van de gegevens van de klager. U moet ook de maatregelen toelichten die zijn genomen om te garanderen dat alleen toegang wordt verleend tot gegevens die door de verwerking van de dossiers wordt gerechtvaardigd, en de traceerbaarheid van deze toegang garanderen. U zult de Geschillenkamer ook informeren over wat concreet wordt bedoeld met de termen "geïnduceerd en onvrijwillig overleg" die in de bijlagen bij de klacht worden gebruikt in verband met de feiten van de zaak.

Gelet op de belangrijkste conclusies die op 22 mei 2020 zijn ingediend door verweerder en Y2 (de vrijwillig tussenkomende partij), die langs deze weg vrijwillig tussenkomen in de zaak (zie hieronder, punten 30 e.v.);

Gelet op de argumenten van de klager van 9 juni 2020;

Gelet op de aanvullende en samenvattende conclusies van de verweerder en de vrijwillig tussenkomende partij van 3 juli 2020;

Gelet de uitnodiging voor de hoorzitting die de Geschillenkamer op 10 december 2020 aan de partijen heeft gericht;

Gelet op de hoorzitting op de zitting van de Geschillenkamer van 19 januari 2021 in aanwezigheid van de klager en meester A. Like, die zowel de verweerder als de vrijwillig tussenkomende partij vertegenwoordigt;

Gelet op de brief die door de raadslieden van de verweerder en de vrijwillig tussenkomende partij is verstuurd op 26 januari 2021;

Gezien het verslag van de hoorzitting en de opmerkingen van de partijen daarbij, die aan dit verslag zijn gehecht.

2. De feiten en het onderwerp van het verzoek

2.1. Inleidende opmerkingen

1. Voor een goed begrip van haar beslissing en van alle actoren waarnaar in de processtukken en de dossiers van de partijen wordt verwezen, verklaart de Geschillenkamer het volgende:
 - FAMIFED is het federale agentschap voor kinderbijslag. FAMIFED was tot 31 december 2019 verantwoordelijk voor het beheer van de kinderbijslag, onder andere in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
 - In het kader van de 6e staatshervorming is IRISCARE in de plaats gekomen van FAMIFED als toezichthoudende autoriteit voor de kinderbijslagfondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. IRISCARE is verantwoordelijk voor de invoering en het beheer van het systeem van kinderbijslag in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
 - Tijdens een overgangsperiode bestonden de twee structuren naast elkaar, zodat de overdracht van de wettelijke opdracht van FAMIFED aan de nieuwe gewestelijke autoriteiten kon plaatsvinden, waaronder, zoals gezegd, voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, IRISCARE. In

het kader van deze beslissing worden IRISCARE en FAMIFED zonder onderscheid de "Toezichthoudende Autoriteit" genoemd.

- De klager rekent de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) tot de "tussenkomen­de partijen" die betrokken zijn bij de betwiste gegevensverwerking, waarbij hij aangeeft dat het de KSZ was die op het ogenblik van de feiten de toepassing TRIVIA aan het ontwikkelen was. De toepassing TRIVIA stelt de kinderbijslagfondsen in staat de beschikbare dossiers van de geïntegreerde actoren te raadplegen, zelf actoren te integreren en dossiers aan te maken en toegang te krijgen, via de tussenkomst van de KSZ, tot de verschillende bronnen van het netwerk van de sociale zekerheid.
2. De verweerder is het gedeelde dienstencentrum van de groep Y. Hij verleent administratieve diensten aan de verschillende entiteiten van de groep Y. In dit verband ziet hij toe op de bescherming van de persoonsgegevens van alle kinderbijslagfondsen van de groep. Hij heeft een functionaris voor gegevensbescherming (DPO), alsook een "*Corporate¹ Compliance Officer*" en een "*Information Security Officer*".
 3. Een van de doelstellingen van Y2, hier vrijwillig tussenkomen­de partij, is het betalen van kinderbijslag aan haar leden die kinderen hebben.
 4. De heer X2 is de zoon van de klager, die is aangesloten bij Y2, die vrijwillig in de zaak is tussengekomen (zie punten 30 e.v. hieronder).

2.2. De feiten die aan de oorsprong liggen van het geschil

5. In juli 2019 heeft de vrijwillig tussenkomen­de partij de gegevens van de zoon van de klager in het Rijksregister geraadpleegd, met name de gegevens over de "samenstelling van het gezin" en de historie ervan. Deze raadpleging vond plaats met het oog op het beheer van het dossier voor de kinderbijslag van de zoon van de klager, een van haar leden, en om het bedrag van de kinderbijslag - inclusief een eventuele toeslag - vast te stellen waarop hij vanaf 1 januari 2020 recht zou hebben. Deze raadpleging vond plaats via de toepassing TRIVIA, die ontwikkeld werd door de KSZ, en die door de Toezichthoudende Autoriteit ter beschikking werd gesteld van de kinderbijslagfondsen, met inbegrip van de vrijwillig tussenkomen­de partij. Deze raadpleging gebeurde op basis van het Rijksregisternummer van het lid, de heer X2.

¹ Beraadslaging nr. 18/008 van 9 januari 2018 over de mededeling van persoonsgegevens door het Federaal Agentschap voor de Kinderbijslag (Famifed) en diverse andere instellingen van sociale zekerheid aan het ministerie van de Duitstalige Gemeenschap in het kader van de overdracht van bevoegdheden naar aanleiding van de zesde staats­hervorming - gebruik van de toepassing TRIVIA.

6. Het is deze raadpleging over de historiek van de samenstelling van het gezin van de heer X2 die het onderwerp vormt van de klacht van de klager. Tijdens deze raadpleging had de vrijwillig tussenkomende partij toegang tot informatie waaruit bleek dat de klager ooit deel had uitgemaakt van het huishouden van zijn zoon. De klager beklaagt zich erover dat deze raadpleging van zijn persoonsgegevens niet was gebaseerd op een geldige legitieme grondslag in de zin van artikel 6 van de AVG (zie punt 2.3; punten 23 e.v.).
7. Deze opzoeking naar de historiek van de samenstelling van het gezin wordt door de Toezichthoudende Autoriteit "*een P028-opzoeking*" genoemd. Dit gebeurt via de reeds genoemde toepassing TRIVIA. Bij deze opzoeking bleek uit de historiek van de samenstelling van het gezin van de heer X2 dat de klager in het verleden deel had uitgemaakt van zijn gezin en gezinshoofd was geweest.
8. Op 24 september 2019 ontving de Toezichthoudende Autoriteit een verzoek om informatie van de klager via het contactformulier op haar website. Met dit verzoek om informatie heeft de klager de Toezichthoudende Autoriteit gevraagd naar de raadpleging van zijn gegevens op 9 en 17 juli 2019.
9. Dit werd gevolgd door een uitwisseling van e-mails tussen de klager en de Toezichthoudende Autoriteit. Deze laatste stelde de klager in kennis van de aard van de P028-opzoeking die had geleid tot de toegang tot bepaalde hem betreffende gegevens, en nodigde hem uit zo nodig contact op te nemen met het kinderbijslagfonds (d.w.z. de vrijwillig tussenkomende partij), teneinde nader te informeren naar de reden van de toegang tot zijn gegevens, zoals die waren opgenomen in de historiek van de samenstelling van het gezin van zijn zoon.
10. Op 7 oktober 2019 stuurde klager zijn verzoek om informatie naar de afdeling gegevensbescherming van de vrijwillig tussenkomende partij via het adres "[...]".
11. Op 10 oktober 2019 heeft de verweerder, die, zoals in punt 2 hierboven vermeld, belast is met het toezicht op de bescherming van de persoonsgegevens van alle kinderbijslagfondsen van de groep, de ontvangst bevestigd van en voor de eerste keer geantwoord op het verzoek om informatie van de klager.
12. Op 14 oktober 2019 antwoordde de verweerder een tweede keer aan de klager. Dit antwoord volgde op een verzoek van de klager om een ontvangstbevestiging van zijn verzoek om informatie, dat door de verweerder op 10 oktober 2019 werd verzonden (zie punt 11 hierboven).

13. Op 6 november 2019 schreef de klager opnieuw aan de verweerder. Op dezelfde dag heeft de verweerder de klager voor de derde keer geantwoord en bevestigd dat de verweerder op 10 en 14 oktober 2019 prompt had gereageerd op zijn verzoek van 7 oktober 2019.
14. Op 7 november 2019 heeft de klager, die zich nog steeds tot de verweerder richtte, zijn bezorgdheid verder ontwikkeld en de volgende vraag gesteld:

"Ik heb er persoonlijk geen probleem mee dat zijn belastingstroom [lees de belastingstroom van de heer X2] wordt gecontroleerd en het lijkt mij normaal aangezien zijn gezin recht heeft op kinderbijslag.

MAAR, wat zijn de rechtsgrondslagen op grond waarvan u mijn privégegevens en belastingstromen mag raadplegen?"
15. Op 7 november 2019 antwoordde de verweerder voor de vierde keer aan de klager en bevestigde dat de belastingstroom van de klager niet was onderzocht en dat alleen de identificatiegegevens van de klager werden weergegeven bij het raadplegen van de historiek van het gezin van zijn zoon.
16. Op 12 november 2019 heeft de klager de ontvangst bevestigd van de aangetekende brief van de verweerder waarin de verweerder het bewijs heeft geleverd van de verzending van zijn e-mails van 10 en 14 oktober 2019.
17. Op 20 november 2019 deelde de verweerder de klager mee dat bij de Toezichthoudende Autoriteit een verzoek om opheldering was ingediend over de raadpleging van zijn gegevens. De DPO van de verweerder gaf dezelfde dag antwoord (d.w.z. een vijfde keer) met de genoemde verduidelijking van de Toezichthoudende Autoriteit. In het door de verweerder aan de klager gezonden antwoord bevestigde de Toezichthoudende Autoriteit dat er kennelijk toegang was geweest tot de identificatiegegevens van de klager, aangezien hij werd genoemd als lid van het gezin van zijn zoon, en dat moest worden begrepen dat deze raadpleging *"geïnduceerd en niet vrijwillig"* was (met andere woorden, dat het een incidentele toegang betrof via de historiek van de samenstelling van het gezin van de zoon van de klager).
18. Op dezelfde dag, na ontvangst van dit antwoord (zie punt 17 hierboven), verzocht de klager de verweerder de rechtsgrondslag voor de raadpleging van zijn gegevens te rechtvaardigen.
19. Op 27 november 2019 heeft de verweerder voor de zesde keer antwoord gegeven aan de klager en heeft erop gewezen dat de bepalingen van de *Algemene kinderbijslagwet* (hierna: "AKBW") de raadpleging van de historiek van de gezinssamenstelling van de heer X2 (de zoon van klager) bij het Rijksregister rechtvaardigen (te weten de artikelen 51 en 54 AKBW). Daarin wordt letterlijk aangegeven, voor het goede begrip van de klager, dat de taak van de kinderbijslagfondsen de

verificatie van het recht op uitkeringen omvatte, met inbegrip van de verificatie van *"de historiek van de gezinssamenstelling waarvoor de fondsen het recht hebben het rijksregister te raadplegen"*.

20. Op 8 december 2019 diende de klager een verzoek in bij de GBA waarin hij stelde:

"Ik heb vastgesteld dat (Y2- Brussel) [lees de vrijwillig tussenkomende partij] mijn persoonsgegevens heeft geraadpleegd zonder enige geldige reden in mijn ogen, aangezien ik gepensioneerd ben, al meer dan 10 jaar geen gezinslast meer heb en in Wallonië woon.

Na bevraging bij de verantwoordelijken kreeg ik een antwoord dat mij geenszins bevredigde, aangezien de historiek van de gezinssamenstelling van het huishouden van een van mijn zonen - wiens gezin in Wallonië blijkbaar kinderbijslag ontvangt - niet (op een geïnduceerde en onvrijwillige manier, aangezien de wettelijke verwijzingen, als ik mij niet vergis, daar niet naar verwijzen) hoeft te leiden tot vragen over mijn privé-gegevens, die daar niks mee te maken hebben.

Dit is mijns inziens geen normale procedure, maar een fout in de werking (of een ongeoorloofde onderzoeking) die ik niet kan aanvaarden

21. Op 3 februari 2020 heeft de verweerder geantwoord op de vragen van de ELD in het kader van de bemiddelingspoging van deze afdeling van de GBA. In wezen antwoordde de verweerder aan de GBA wat reeds door de Toezichthoudende Autoriteit aan de klager was geantwoord, namelijk dat een P028-opzoeking was verricht en dat de raadpleging niet vrijwillig was van de kant van de verweerder, maar het resultaat was van de - in het kader van de uitoefening van zijn wettelijke taken noodzakelijke - raadpleging van de historiek van de gezinssamenstelling van de zoon van de klager.

22. In de mededeling van zijn conclusies van 9 juni 2020 geeft de klager aan dat op 21 april 2020 een nieuwe raadpleging van zijn gegevens had plaatsgevonden, wederom zonder enige legitieme grondslag volgens hem. Toen hij op 3 juni dienaangaande werd bevroegd, deelde de verweerder op 15 juni 2020 aan de klager mee dat deze raadpleging deel uitmaakte van het beheer van het onderhavige dossier dat bij de GBA in behandeling was. De Geschillenkamer verklaart van meet af aan dat zij zich ook zal uitspreken over deze tweede raadpleging, waarvan de wettigheid door de klager in zijn conclusies wordt betwist, aangezien zij nauw verband houdt met de feiten die de klager in zijn klachtenformulier aan de kaak heeft gesteld.²

2.3. Het voorwerp van het klacht

² Zie in die zin punt 18 e.v. van Beslissing 38/2021 van de Geschillenkamer
<https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/decision-quant-au-fond-n-38-2021.pdf>

23. In diezelfde conclusies van 9 juni 2020 specificeert de klager het voorwerp van zijn klacht en verklaart hij dat zijn zoon, de heer X2, sinds 2006 niet meer bij hem woont. Voor de raadpleging van de historiek van de gezinssamenstelling van laatstgenoemde - ook al is deze noodzakelijk voor de toekenning van uitkeringen - moet volgens hem een termijn gelden die rekening houdt met (1) hetzij de dag waarop de persoon van wie de gegevens betreffende de "historiek van de gezinssamenstelling" worden geraadpleegd, een potentiële begunstigde van uitkeringen/bijslagen is, hetzij (2) de dag waarop het begunstigde kind is geboren. De toegang tot de historiek van de "gezinssamenstelling" sinds de geboorte van de persoon wiens historiek wordt geraadpleegd - zoals in casu is gebeurd - is irrelevant en staat niet in verhouding tot het beoogde doeleinde (toekenning van kinderbijslag).

Volgens de klager vormt deze toegang een inbreuk op de veiligheid, die des te onaanvaardbaarder is:

- omdat ze van overheidsinstanties komt;
- omdat ze potentieel miljoenen mensen betreft (buiten hemzelf, zijn vrouw en alle personen met wie zijn zoon op een bepaald moment in zijn leven onder hetzelfde dak heeft gewoond);
- omdat de relevante gegevens (d.w.z. de datum of data waarop het recht op kinderbijslag ontstaat en vanaf welke de raadpleging van de historiek van de gezinssamenstelling relevant zou kunnen zijn) beschikbaar is/zijn in het Kadaster van de Kinderbijslag;
- omdat het opzoeksysteem "P028" in de plaats is gekomen van een vroeger systeem dat een relevante en gerichte zoekactie mogelijk maakte. De klager citeert de volgende passage uit de Fiche "Specifieke functionele beschrijving van het bericht P028":

*1.2.1.1. P028 Raadpleging van de historiek over de samenstelling van het gezin
Principe*

Het bericht P028 wordt gebruikt om gegevens over de samenstelling van het gezin uit het Rijksregister op te vragen op basis van een Rijksregisternummer. Deze stroom kan in een later stadium worden uitgebreid met gegevens uit het register van de KSZ.

Deze raadplegingsstroom combineert de oude raadplegingsberichten P036 en P038 tot één bericht. In tegenstelling tot het raadplegingsbericht P036 toont deze stroom de volledige historiek, ongeacht of de gezochte persoon al dan niet gezinshoofd is. Het is derhalve niet langer nodig om hiertoe verschillende opzoeken te doen. (...)

24. Ten slotte formuleert de klager, nog steeds in zijn pleidooien van 9 juni 2020, een reeks verzoeken aan de Geschillenkamer, te weten (blz. 11 van zijn conclusies):

- Om de verweerder, de vrijwillig tussenkomende partij, de Toezichthoudende Autoriteit, de FOD Binnenlandse Zaken (Rijksregister), de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KSZ), en bovendien de mogelijke indiscrete auteurs die verantwoordelijk zijn voor de toegang tot en de verwerking van zijn gegevens, hoofdelijk en ondeelbaar te veroordelen overeenkomstig de artikelen 221 tot 230 van de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens*;
- Om de Procureur des Konings in kennis stellen van de vastgestelde inbreuken en de klager van deze stap op de hoogte brengen;
- Om ervoor zorgen dat de nodige correcties zijn aangebracht om de gemelde tekortkomingen te verhelpen, op straffe van een dwangsom;
- Om het bewijs te verkrijgen dat zijn belastinggegevens niet zijn verwerkt in het kader van de betwiste raadpleging;
- Om de nodige uitleg te krijgen over de raadplegingen van 9 juli 2019 en 21 april 2020 door FAMIFED bij het Rijksregister;
- Om de identificatie en volledige contactgegevens te verkrijgen van alle personen die toegang hebben gehad tot zijn persoonsgegevens en, bij gebreke daarvan, de verweerder, de vrijwillig tussenkomende partij en de andere tussenkomende partijen te veroordelen tot betaling van dwangsommen;
- Om de verantwoordelijken in de ruime zin van het woord van de illegale verwerking, of zelfs de eventuele indiscrete auteurs, uit te nodigen om hem de geleden materiële en morele schade te vergoeden.

2.4. Positie van de verweerder en de vrijwillig tussenkomende partij

25. Tot staving van hun conclusies verzoeken de verweerder en de vrijwillig tussenkomende partij dat de Geschillenkamer de klacht van de klager, indien ontvankelijk, ongegrond verklaart, aangezien de raadpleging over de samenstelling van het gezin van X2, de zoon van de klager, volgens hen volkomen wettig en legitiem is. Zij verzoeken derhalve dat de klacht van de klager wordt geseponeerd. De verweerder en de vrijwillig tussenkomende partij voegen daaraan toe dat, indien de GBA in de omstandigheden van het onderhavige geval de toegang tot de historiek van de samenstelling onrechtmatig acht, de GBA zowel het Rijksregister als de Toezichthoudende Autoriteit zou moeten betrekken, aangezien zij bepalen welke gegevens bij een P028-zoekopdracht toegankelijk zijn (blz. 11 van de aanvullende en samenvattende conclusies van de verweerder en de vrijwillig tussenkomende partij)

3. De hoorzitting op 19 januari 2021

26. Tijdens de hoorzitting van 19 januari 2021 - waarvan een verslag is opgemaakt - hebben de partijen de argumenten uiteengezet die zij in hun respectieve conclusies hadden ontwikkeld.
27. De volgende elementen werden door de partijen in het bijzonder benadrukt:
- de hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke van de vrijwillig tussenkomende partij;
 - de bewuste keuze, volgens de klager, om een zoekopdracht op te zetten waarbij potentieel irrelevante gegevens worden geraadpleegd en de ernst van het probleem wat betreft het aantal mensen dat door deze structurele inbreuk getroffen kan worden;
 - het ontbreken van enig rechtsgevolg van de "geïnduceerde" en "niet-vrijwillige" aard van de toegang tot irrelevante gegevens voor de kwalificatie van verwerking in de zin van artikel 4.2 van de AVG;
 - de nadruk door de verweerder en de vrijwillig tussenkomende partij op de verplichting om de TRIVIA-toepassing te gebruiken en op de onmogelijkheid voor hen om de parameters ervan te wijzigen teneinde alleen de historische gegevens met betrekking tot een bepaalde periode te raadplegen.

DE JURE

Bij wijze van inleiding

✓ Wat betreft de hoedanigheid van de partijen

28. Zowel in haar conclusies als tijdens de hoorzitting (zie punt 3 hierboven) verklaart de vrijwillig tussenkomende partij dat zij een verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4.7 van de AVG is met betrekking tot de betwiste raadpleging, die zij ook als incidenteel kwalificeert. De verweerder wordt aangemerkt als verwerker van de vrijwillig tussenkomende partij (blz. 10 van de conclusies en blz. 11 van de aanvullende en samenvattende conclusies van de verweerder en van de vrijwillig tussenkomende partij).
29. De Geschillenkamer neemt hiervan nota en ziet in het kader van haar eigen analyse, gelet op de haar voorgelegde feitelijke elementen en op de elementen van toepasselijk recht, geen reden om deze respectieve hoedanigheden van de vrijwillig tussenkomende partij en de verweerder niet te erkennen. Met name in het geval van de vrijwillig tussenkomende partij bepaalt deze wel degelijk, op basis van haar eigen opdracht, de doeleinden van en de middelen voor de gegevensverwerking

die zij verricht in de zin van artikel 4.7 van de AVG waarin de verwerkingsverantwoordelijke wordt gedefinieerd.

✓ *Wat betreft de vrijwillige tussenkomst*

30. De Geschillenkamer neemt nota van de vrijwillige tussenkomst van Y2 in deze procedure. Deze tussenkomst is het gevolg van het besluit van Y2, die zich vrijwillig en ten behoeve van de zaak in de procedure heeft gemengd door middel van conclusies (zie punt 1).
31. De Geschillenkamer wijst erop dat noch de WOG, noch het Reglement van interne orde van de GBA uitdrukkelijk voorziet in de (vrijwillige) tussenkomst van een partij die niet door de klager in het geschil is betrokken.
32. Niettemin is de GBA, in de uitoefening van haar bevoegdheden, en dus ook de Geschillenkamer in de uitoefening van de haar toegekende bevoegdheden, verantwoordelijk voor het vergemakkelijken van de uitoefening van de rechten die aan betrokkenen worden toegekend door de AVG, waaronder het recht om klacht in te dienen (artikel 77 van de AVG - ook erkend in artikel 8.3, van het Handvest van de grondrechten als onderdeel van de essentie van het recht op gegevensbescherming). In dit verband moet het indienen van een klacht een gemakkelijke procedure blijven voor betrokkenen wier persoonsgegevens worden verwerkt en ten aanzien van welke verwerking zij menen dat er een inbreuk op de reglementering inzake gegevensbescherming heeft plaatsgevonden.
33. Zoals zij reeds heeft kunnen vaststellen in haar Beslissing 17/2020³, moeten de gegevensbeschermingsautoriteiten in dit verband een actieve rol spelen via de taken en bevoegdheden die hun krachtens de artikelen 57 en 58 van de AVG zijn verleend.
34. Net zoals van de klager niet kan worden verwacht dat hij van meet af aan in de bewoordingen van zijn klacht alle relevante juridische bezwaren met betrekking tot de betwiste feiten identificeert⁴, kan van hem niet worden verwacht dat hij met zekerheid de betrokken verwerkingsverantwoordelijke identificeert. Het tegendeel zou betekenen dat het recht van de klager om een klacht in te dienen ernstig wordt ondermijnd. De identificatie van de verwerkingsverantwoordelijke, zelfs op grond van de definitie van artikel 4.7. van de AVG, is immers een proces dat bijzonder ingewikkeld kan zijn. Het Europees Comité voor Gegevensbescherming

³ Beslissing 17/2020 <https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/decision-quant-au-fond-n-17-2020.pdf> Zie ook Beslissing 80/2020 van de Geschillenkamer <https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/decision-quant-au-fond-n-80-2020.pdf>

⁴ Beslissing 38/2021 van de Geschillenkamer: <https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/decision-quant-au-fond-n-38-2021.pdf>

(ECG) en zijn voorganger, de Werkgroep Artikel 29, hebben hierover reeds herhaaldelijk gedetailleerde richtsnoeren uitgevaardigd.⁵ Toch wordt vastgesteld dat deze identificatie vaak lastig blijft. Soms moet in de moeilijkste gevallen zelfs een beroep worden gedaan op de Inspectiedienst.

35. Ter ondersteuning van de bovenstaande overwegingen en teneinde op nuttige wijze uitvoering te geven aan het recht om een klacht in te dienen, en aldus bij te dragen tot de doeltreffende toepassing van de AVG, aanvaardt de Geschillenkamer dus vanzelfsprekend deze vrijwillige tussenkomst. Zij wijst erop dat het tegensprekelijk debat natuurlijk ook met laatstgenoemde werd gevoerd. In deze omstandigheden kan de Geschillenkamer in voorkomend geval sancties opleggen aan de vrijwillig tussenkomende partij.

✓ Wat betreft de bevoegdheid van de GBA en in het bijzonder de Geschillenkamer

36. De Geschillenkamer maakt van meet af aan duidelijk dat zij, gelet op de door de klager gevraagde maatregelen (zie punt 24), hoe dan ook niet bevoegd is om enige schadevergoeding toe te kennen, zelfs niet wanneer inbreuken worden vastgesteld. Deze bevoegdheid wordt namelijk niet genoemd onder de corrigerende maatregelen en sancties waartoe zij kan besluiten op grond van artikel 58.2. van de AVG en de artikelen 95 en 100 van de WOG.

4. Wat betreft inbreuken op de AVG

37. De Geschillenkamer merkt op dat uit de bovenstaande uiteenzetting van de feiten duidelijk blijkt dat de klager de vrijwillig tussenkomende partij ervan beschuldigt zonder geldige rechtsgrondslag toegang te hebben gehad tot zijn persoonsgegevens.
38. De Geschillenkamer stelt vast dat partijen niet betwisten dat de vrijwillig tussenkomende partij tijdens de raadpleging van de historiek van de samenstelling van het gezin van de heer X2 (Rijksregister) in juli 2019 wel degelijk toegang heeft gehad tot de informatie dat de klager ooit als gezinshoofd deel heeft uitgemaakt van het huishouden van zijn zoon.
39. De toegang tot deze informatie vormt een *verwerking van persoonsgegevens* in de zin van artikel 4.2 van de AVG⁶, ongeacht of de verwerkingsverantwoordelijke die toegang tot deze informatie heeft verkregen - in casu de vrijwillig tussenkomende partij - de bedoeling had om deze informatie

⁵ Zie EDPB Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR, op edpb.europa.eu.

⁶ Zie artikel 4.2. van de AVG: "verwerking": een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens.

op te zoeken, dan wel of de informatie incidenteel, toevallig is opgevraagd bij het opzoeken van gegevens betreffende een andere persoon, in casu de zoon van de klager. Of de vrijwillig tussenkomende partij al dan niet voornemens was deze persoonsgegevens te verwerken, of hij deze vervolgens al dan niet heeft gebruikt om zijn besluit te nemen, al deze elementen zijn irrelevant voor de kwalificatie van "verwerking" in de zin van artikel 4.2. van de AVG.

40. De Geschillenkamer herinnert eraan dat een verwerking van persoonsgegevens gebaseerd moet zijn op een van de voorwaarden voor rechtmatigheid bepaald in artikel 6 van de AVG.

41. Artikel 3, eerste lid, 9°, van de Wet van 8 augustus 1983 *houdende de organisatie van een Rijksregister van natuurlijke personen* (hierna de Wet RR genoemd) bepaalt dat voor elke persoon die in het Rijksregister is ingeschreven, de gegevens "samenstelling van het gezin" worden opgenomen en bewaard, alsook de opeenvolgende wijzigingen die in deze gegevens zijn aangebracht en de datum waarop zij van kracht worden; dit is de historiek (artikel 3, tweede lid, van de Wet RR). Artikel 1, 9° van het koninklijk besluit van 8 januari 2006 *tot bepaling van de informatietypes, verbonden met de informatiegegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een*

Rijksregister van de natuurlijke personen, bepaalt dat de volgende gegevens verbonden zijn met de informatie "samenstelling van het gezin": "De eerste is de "referentiepersoon van het gezin" en de tweede is het "gezinslid".

42. Bijgevolg kan de raadpleging van de gegevens over de "samenstelling van het gezin" in het Rijksregister van de zoon van de klager *de facto* leiden tot de verkrijging van persoonsgegevens van andere personen dan de zoon zelf, zoals zijn gezinsleden. De persoonsgegevens in de samenstelling van het gezin en de historiek ervan zijn zowel persoonsgegevens van de persoon van wie het Rijksregister wordt geraadpleegd, EN persoonsgegevens van de personen die in de samenstelling van het gezin en de historiek ervan zijn opgenomen. Er zullen derhalve persoonsgegevens van *derden* (te onderscheiden van de persoon van wie de gegevens betreffende de "samenstelling van het gezin" worden geraadpleegd, in dit geval de zoon van de klager) worden verwerkt indien zij deel uitmaken of hebben uitgemaakt van het gezin van de persoon van wie de gegevens betreffende de "samenstelling van het gezin" worden geraadpleegd (in dit geval de klager). Dit betekent echter niet noodzakelijkerwijs dat er geen rechtmatige grondslag is voor de verwerking van de gegevens van deze derden zoals de klager in dit geval.

43. Voor zover er een geldig beroep op wordt gedaan, omvat de rechtsgrondslag voor de raadpleging van het gegeven "samenstelling van het gezin" (en de historiek daarvan) van de betrokkene (in dit

geval de zoon van de klager) de raadpleging van de gegevens die in deze informatie zijn opgenomen, en dus ook van de leden van zijn gezin, waaronder de klager. In casu legitimeert de rechtmatige grondslag op basis waarvan de raadpleging van de historiek van de samenstelling van het gezin van de zoon van klager plaatsvindt, potentieel ook de toegang - zelfs geïnduceerde toegang, zoals verweerder en de vrijwillig tussenkomende partij het omschrijven - tot de gegevens betreffende klager, volgens welke deze deel uitmaakte van het gezin van zijn zoon.

44. De Geschillenkamer herinnert eraan dat, naast de vereiste rechtmatige grondslag (artikel 6 van de AVG), persoonsgegevens, overeenkomstig het in artikel 5.1.c) van de AVG vermelde principe van minimale gegevensverwerking, toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot hetgeen noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt (minimale gegevensverwerking).
45. Ten slotte is het overeenkomstig artikel 24 van de AVG aan de verwerkingsverantwoordelijke om passende technische en organisatorische maatregelen te nemen om te waarborgen en te kunnen aantonen (zoals vereist in artikel 5.2. van de AVG) dat de verwerking die hij uitvoert, in overeenstemming is met de AVG.
46. Uit het voorgaande volgt dat het aan de Geschillenkamer staat om na te gaan of de raadpleging (waarvan de rechtmatigheid door de klager wordt betwist) - door de vrijwillig tussenkomende partij in haar hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke - van de gegevens over de "samenstelling van het gezin" van de zoon van de klager met inbegrip van de volledige historiek ervan, in casu voldeed aan de door de AVG opgelegde voorwaarden voor de verwerking.

4.1. Wat betreft de rechtmatige grondslag en de naleving van het principe van minimale gegevensverwerking

47. De Geschillenkamer merkt op dat de verweerder en de vrijwillig tussenkomende partij zich beroepen op artikel 6.1.c) van de AVG om de betwiste gegevensverwerking te legitimeren. Artikel 6.1.c) laat *noodzakelijke* verwerking toe om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verwerkingsverantwoordelijke is onderworpen.⁷
48. De Geschillenkamer herinnert eraan, zoals zij ook in haar recente beslissingen 37/2021 en 38/2021 heeft gedaan, dat het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) in zijn arrest *Huber* heeft

⁷ Zie de beslissingen 37/2021 en 38/2021 van de Geschillenkamer, waarin wordt verduidelijkt wat moet worden verstaan onder noodzakelijk om aan een wettelijke verplichting te voldoen: <https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/decision-quant-au-fond-n-37-2021.pdf> <https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/decision-quant-au-fond-n-38-2021.pdf>

gepreciseerd dat deze noodzakelijkheidsvoorwaarde een *autonoom gemeenschapsrechtelijk begrip* is dat aldus moet worden uitgelegd dat het volledig beantwoordt aan het doel van richtlijn 95/46/EG, die van kracht was ten tijde van dat arrest.⁸

49. In zijn conclusies⁹ die hij voor deze zaak heeft neergelegd, maakt de advocaat-generaal duidelijk dat "het begrip noodzaak een lange geschiedenis heeft in het gemeenschapsrecht en een vast onderdeel is van het evenredigheidscriterium. Dit betekent dat de autoriteit die een maatregel aanneemt die inbreuk maakt op een grondrecht om een gerechtvaardigd doeleinde te bereiken, moet aantonen dat de maatregel de minst beperkende manier is om dat doeleinde te bereiken. Indien de verwerking van persoonsgegevens een inbreuk kan vormen op het grondrecht op de eerbiediging van het privéleven, wordt ook artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), dat de eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven garandeert, relevant. Zoals het Hof in het arrest *Österreichischer Rundfunk* e.a. heeft verklaard, kan een nationale maatregel die onverenigbaar is met artikel 8 van het EVRM, niet voldoen aan het vereiste van artikel 7, onder e), van de richtlijn. Artikel 8, lid 2, van het EVRM bepaalt dat inmenging in de persoonlijke levenssfeer gerechtvaardigd kan zijn indien zij gericht is op een van de daarin genoemde doeleinden en "in een democratische samenleving noodzakelijk is" voor een van die doeleinden. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft geoordeeld dat het begrip "noodzaak" impliceert dat er sprake is van een "dwingende maatschappelijke behoefte".
50. Deze jurisprudentie, die weliswaar in het licht van artikel 7.e) van Richtlijn 95/46/EG is geformuleerd, is van toepassing op alle rechtmatige gronden die deze voorwaarde van noodzakelijkheid weerhouden. Ze blijft ook nu relevant, ook al is Richtlijn 95/46 ingetrokken, aangezien deze voorwaarde van noodzakelijkheid is gehandhaafd in artikel 6.1 b) tot f), van de AVG en dus ook in het in deze zaak ingeroepen artikel 6.1.c). Artikel 6.1 van de AVG herhaalt in feite de bewoordingen van artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG, waarvan het het equivalent is¹⁰.

⁸ HvJEU, 16 december 2008, *Heinz Huber v. Bundesrepublik Deutschland*, C-524/06, ECLI:EU:C:2008:724, para.52.

⁹ Conclusies van de advocaat-generaal Póitres Maduro van 3 april 2008 in de procedure voor het Hof van Justitie die tot het in voetnoot 15 genoemde arrest heeft geleid (C-524/06).

¹⁰ Opgemerkt zij dat de enige verschillen de toevoeging zijn in artikel 6.1.d), van de AVG van het vitale belang van een andere natuurlijke persoon dan de betrokkene en de schrapping in artikel 6.1.e), van de AVG van de "derde aan wie de gegevens worden verstrekt", aangezien de taak van algemeen belang of die verband houdt met de uitoefening van het openbaar gezag uitsluitend die van de verwerkingsverantwoordelijke moet zijn. Bovendien is er een klein verschil in formulering tussen artikel 7.1.f), van Richtlijn 95/46/EG en artikel 6.1.f) van de AVG, zonder dat het toepassingsgebied van deze bepaling wordt gewijzigd. Al deze wijzigingen hebben geen invloed op de voorwaarde van noodzakelijkheid.

51. De Werkgroep van Artikel 29 verwees ook naar de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) om inzicht te krijgen in het noodzakelijkheidsvereiste¹¹ en concludeert dat het adjectief "noodzakelijk" aldus de flexibiliteit mist van termen als "toelaatbaar", "normaal", "nuttig", "redelijk" of "passend".¹²

52. Wat meer bepaald de rechtmatige grondslag die stoelt op de wettelijke verplichting van de verwerkingsverantwoordelijke betreft, heeft het Europees Comité voor Gegevensbescherming (EDPB – CEPD)¹³ de voorwaarden vastgesteld waaronder deze rechtmatige grondslag kan worden toegepast:

- de verplichting moet bij wet worden opgelegd;
- de wetgeving moet aan alle voorwaarden voldoen om de verplichting geldig en bindend te maken;
- de wetgeving moet in overeenstemming zijn met de toepasselijke wetgeving inzake gegevensbescherming, met inbegrip van de beginselen van noodzakelijkheid, evenredigheid en doelbinding;
- de wettelijke verplichting zelf moet voldoende duidelijk zijn over de verwerking van persoonsgegevens die zij vereist;
- en de verwerkingsverantwoordelijke mag niet over een ongerechtvaardigde beoordelingsmarge beschikken met betrekking tot de wijze waarop aan de wettelijke verplichting moet worden voldaan.

53. In casu hebben de verweerder en de vrijwillig tussenkomende partij verschillende wettelijke bepalingen aangevoerd op grond waarvan zij volgens hen verplicht waren de betwiste verwerking uit te voeren.

54. De Geschillenkamer wijst in dit verband op het volgende:

- De toekenning van de sociale toeslag als aanvulling op de gewone uitkeringen is geregeld in de *Algemene kinderbijslagwet (AKBW) van 19 december 1939*, met name in de artikelen 51, 54 en 173^{quater}. Artikel 173 quater bepaalt uitdrukkelijk dat de kinderbijslaginstellingen en de ministeriële diensten die belast zijn met de uitvoering van deze wet zijn gehouden zich tot het Rijksregister van

¹¹ Werkgroep van Artikel 29, Advies 06/2014 van 9 april 2014 over het begrip rechtmatig belang dat door de verwerkingsverantwoordelijke wordt nagestreefd in de zin van artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG, WP 217.

¹² EHRM, 25 maart 1983, *Silver e.a. v. het Verenigd Koninkrijk*, para. 97.

¹³ Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB), Advies 03/2019 over vragen en antwoorden over de wisselwerking tussen de verordening over klinische proeven en de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) [artikel 70, lid 1, punt b)] van 23 januari 2019 (punt 11): https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_opinionctrq_a_final_fr.pdf

de natuurlijke personen te richten om de informatiegegevens bedoeld bij artikel 3, eerste en tweede lid, van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*, te bekomen of wanneer ze de juistheid van deze informatiegegevens nagaan. Deze gegevens omvatten de samenstelling van het gezin en de opeenvolgende veranderingen daarin (de historiek). Het gebruik van een andere bron is alleen toegestaan indien de nodige informatie niet uit het Rijksregister kan worden verkregen.

- De bevoegdheid inzake de toekenning van kinderbijslag en sociale toeslagen is geregionaliseerd en de zoon van de klager was op het ogenblik van de raadpleging van het Rijksregister waarover werd geklaagd ingeschreven als inwoner van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest¹⁴. De Geschillenkamer merkt in dit verband op dat artikel 9 van de ordonnantie van 25 april 2019 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag¹⁵ bepaalt dat de basiskinderbijslag onder bepaalde voorwaarden met een sociale toeslag wordt verhoogd, met name wanneer het jaarlijkse gezinsinkomen een bepaalde drempel niet bereikt. Met andere woorden, de toekenning van de toeslag is afhankelijk van het inkomen van het gezin.
- Wat de toekenning van deze sociale toeslag betreft, bepaalt artikel 10 van de ordonnantie van 4 april 2019: *"Het Verenigd College bepaalt de voorwaarden voor de provisionele betaling van de sociale toeslagen in afwachting van de fiscale gegevens die het jaarlijks gezinsinkomen aantonen die een definitieve beslissing mogelijk maken"*. Bijgevolg heeft het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in een Besluit van 24 oktober 2019 de voorwaarden vastgesteld voor de toekenning van sociale toeslagen en bepaalde toeslagen waarin de algemene wet betreffende kinderbijslag voorziet.
- Overeenkomstig het voornoemde Besluit van 24 oktober 2019 zijn de voorbereidende maatregelen die de kinderbijslagfondsen vanaf 2019 moesten nemen om voor elk Brussels gezin het juiste bedrag van de kinderbijslag te kunnen vaststellen waarop het vanaf 1 januari 2020 recht zou hebben, alsook de procedure die moet worden gevolgd met het oog op de toekenning van de sociale toeslagen vanaf 2020, vastgelegd in de Omzendbrief CO PF2 van 5 juli 2019 *betreffende de procedure voor de provisionele toekenning van de sociale toeslagen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vanaf 1 januari 2020*.

¹⁴ De klager verklaart in dit verband dat zijn zoon sinds lang voor de datum van deze raadpleging (d.w.z. sinds juli 2018) in Wallonië woont. De vrijwillig tussenkomende partij en de verweerder verklaarden dat zij ten tijde van de P028-raadpleging niet in kennis waren gesteld van deze adreswijziging en dat de vrijwillig tussenkomende partij het kinderbijslagdossier van de zoon van de klager niet meer beheerde. De Geschillenkamer neemt hier nota van.

¹⁵ B.S., 8 mei 2019.

https://bruxelles.famifed.be/sites/default/files/uploads/20190509_ordonnantiegezinsbijslag_NLFR.pdf:

- De verweerder en de vrijwillig tussenkomende partij beroepen zich op deze Omzendbrief van 5 juli 2019 *betreffende de procedure voor de provisionele toekenning van sociale toeslagen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vanaf 1 januari 2020*, in het bijzonder op de artikelen 2.2 en 7 ervan, om hun raadpleging van de historiek van de samenstelling van het gezin van de zoon van de klager te legitimeren.
 - Deze omzendbrief bepaalt dat de vaststelling van het recht op een toeslag in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in twee stappen zal gebeuren, namelijk
 - Stap 1: Men neemt in "real time" een beslissing over de provisionele betaling van de toeslag: ofwel wordt deze ambtshalve provisioneel toegekend als daarvoor de voorwaarden zijn voldaan. Daarnaast kan de toeslag ook provisioneel worden toegekend na een aanvraag van het gezin met bewijsstukken over het actuele bruto gezinsinkomen.
 - Stap 2: Twee jaar later wordt voor alle gezinnen het belastbaar inkomen gecontroleerd aan de hand van de fiscale flux en gebeurt de definitieve vaststelling van het recht op de sociale toeslag op basis van de fiscale gegevens die door de authentieke bron ter beschikking worden gesteld.
 - Wat de gezinsnotie betreft, wordt in de omzendbrief verduidelijkt dat "*deze identificatie gebeurt volgens de gezinsnotie zoals beschreven in artikel 2 van het besluit van 24 oktober 2019*". Artikel 1 van dit besluit bepaalt dat als volgt moet worden opgevat:
 - "1° inwonend gezinslid: elke persoon die geen bloed- of aanverwant tot en met de derde graad is waarmee de bijslagtrekkende samenwoont en een feitelijk gezin vormt;*
 - 2° gezinsleden: de bijslagtrekkende en, in voorkomend geval, de echtgenoot waarmee deze samenwoont en/of elk ander inwonend gezinslid"*
55. De Geschillenkamer concludeert dat, met andere woorden, voorafgaand aan de toekenning van de passende sociale toeslag vanaf 1 januari 2020, het aan de kinderbijslagfondsen (waaronder de vrijwillig tussenkomende partij) was om, in toepassing van de verschillende voornoemde teksten, vanaf juli 2019 de begunstigten en hun inkomen te identificeren, meer bepaald dat van hun gezin zoals dit begrip is gedefinieerd in artikel 2 van het besluit van 24 oktober 2019.
56. Deze verificatie van de voorwaarde van het gezinsinkomen (en derhalve van wie deel uitmaakte van het gezin) geschiedde in dit geval door de samenstelling van het gezin van de zoon van de klager vast te stellen door raadpleging van het Rijksregister. Ook wordt niet betwist dat de kinderbijslagfondsen, waaronder de vrijwillig tussenkomende partij, naar behoren gemachtigd waren om het Rijksregister te raadplegen.
57. De Geschillenkamer merkt op dat uit de aangehaalde wetteksten niet duidelijk blijkt welke inkomens in aanmerking moesten worden genomen en dus, afhankelijk van de fase waarin de raadpleging

heeft plaatsgevonden, welke datum van de samenstelling van het gezin in aanmerking moet worden genomen (lopend kalenderjaar, twee jaar teruggaand naar analogie van de definitieve berekening die twee jaar later zal plaatsvinden, zoals de verweerders en de vrijwillig tussenkomende partij tijdens de hoorzitting hebben vermeld (zie de artikelen 2.1. en 2.2. van de omzendbrief van 5 juli 2019) ?). Dit zou een waardevolle verduidelijking zijn geweest, die ook wordt vereist door het beginsel van duidelijkheid en voorzienbaarheid van de "wet", een beginsel dat reeds lang door de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het HvJEU wordt geëist.¹⁶

58. De Geschillenkamer was van oordeel dat deze historiek van het gegeven "samenstelling van het gezin" van de zoon van de klager hooguit had kunnen worden geraadpleegd tot de datum waarop het recht op uitkeringen/sociale toeslagen op deze uitkeringen is ingegaan, en dat de raadpleging van de volledige historiek van de zoon van de klager zonder enige beperking in de tijd hoe dan ook onevenredig was en niet noodzakelijk was voor de vrijwillig tussenkomende partij om aan haar wettelijke verplichting te voldoen.
59. Zoals de klager echter opmerkt, houdt de "P028-opzoeking" die systematisch werd verricht in dat de volledige historiek van de samenstelling van het gezin werd geraadpleegd, d.w.z. vanaf de geboorte van de persoon wiens Rijksregister werd geraadpleegd. De toegang tot deze volledige historiek van de zoon van de klager was derhalve onevenredig en de geraadpleegde gegevens waren niet relevant voor het nagestreefde doeleinde om de samenstelling van het gezin op een bepaald tijdstip vast te stellen, waarmee rekening moet worden gehouden bij de toekenning van de kinderbijslag en de sociale toeslag.
60. De Geschillenkamer concludeert dan ook dat, ook al beroept zij zich op het feit dat de TRIVIA-toepassing die zij verplicht was te gebruiken, geen raadpleging van een in de tijd beperkte historiek mogelijk maakte (zie punt 63), **de vrijwillig tussenkomende partij** geen verwerking heeft verricht die noodzakelijk was om haar wettelijke verplichting na te komen en zich dus niet kan beroepen op artikel 6.1.c) als grondslag voor de rechtmatigheid. De Geschillenkamer stelt derhalve **een inbreuk vast op artikel 6 van de AVG** van haar kant, bij gebreke van een andere rechtmatige grondslag en onverminderd de verplichting van de verwerkingsverantwoordelijke om een grondslag te identificeren voor rechtmatigheid en niet meerdere, naar gelang van de omstandigheden¹⁷. De Geschillenkamer heeft bovendien geconcludeerd **tot een schending van artikel 5.1.c) van de AVG**, aangezien de gegevens waarvan tussenkomende partij kennis had

¹⁶ EHRM, 4 mei 2000, *Rotaru v. Roemenië* ; HvJEU, gevoegde zaken C-511/18, C-512/18 en C-520/18, La Quadrature du Net e.a., ECLI:EU:C:2020:791, para. 121.

¹⁷ Zie Beslissing 38/2021 van de Geschillenkamer:
<https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/decision-quant-au-fond-n-38-2021.pdf>

gekregen tijdens haar onrechtmatige raadpleging (bij gebreke van een rechtmatige grondslag om deze te legitimeren), dus ook irrelevant waren uit het oogpunt van het beoogde doeleinde.

61. Wat de raadpleging van 21 april 2020 betreft, merkt de Geschillenkamer op dat de verweerder en de vrijwillig tussenkomende partij zich beroepen op hun rechtmatig belang (artikel 6.1.f) van de AVG), aangezien de raadpleging volgens hen wordt gerechtvaardigd ten behoeve van de onderhavige procedure. In dit verband herinnert de Geschillenkamer eraan dat zij in het verleden reeds heeft geoordeeld dat verdediging in rechte een rechtmatig belang is dat door de verwerkingsverantwoordelijken op geldige wijze kan worden ingeroepen ¹⁸, mits is voldaan aan de cumulatieve voorwaarden van noodzakelijkheid van de verwerking voor de verwezenlijking van het nagestreefde rechtmatig belang en van evenredigheid (d.w.z. dat de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkenen niet prevaleren boven het nagestreefde belang).
62. Zonder ter discussie te stellen dat de verdediging in rechte wel degelijk een rechtmatig belang in de zin van artikel 6.1.f) van de AVG kan vormen, concludeert de Geschillenkamer niettemin om dezelfde redenen als die welke ten grondslag liggen aan haar conclusie betreffende de oorspronkelijke raadpleging (zie punten 57-60), dat deze raadpleging in de bij de GBA aanhangige procedure eveneens onrechtmatig was.

4.2. Wat betreft het beginsel van accountability

63. De Geschillenkamer stelt vast dat de vrijwillig tussenkomende partij enerzijds verklaart dat zij verplicht is gebruik te maken van de TRIVIA-toepassing en anderzijds dat het voor haar onmogelijk is om haar verzoek om raadpleging van de historiek van de gegevens "samenstelling van het gezin" in het Rijksregister gericht te doen in de tijd. De Geschillenkamer is hier niet ongevoelig voor en verwijst op dit punt naar de corrigerende maatregelen die zij besluit te nemen, zoals in punt 69 e.v. nader is uiteengezet. (titel 5).
64. Niettegenstaande dit laatste punt blijft het een feit dat de vrijwillig tussenkomende partij zich als verwerkingsverantwoordelijke niet kon beroepen op artikel 6.1.c) van de AVG en, zoals in de punten 60 en 62 hierboven is geconcludeerd, dus geen geldige grondslag had voor de rechtmatigheid van de toegang tot de gegevens van de klager via de raadpleging van de volledige historiek van de samenstelling van het gezin van zijn zoon.
65. De Geschillenkamer heeft **ook vastgesteld dat de vrijwillig tussenkomende partij de artikelen 24 en 5.2. van de AVG niet heeft nageleefd**, aangezien zij niet in staat was de

¹⁸ Zie Beslissing 03/2020 van de Geschillenkamer:

<https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/decision-quant-au-fond-n-03-2020.pdf>

technische maatregelen te treffen om de AVG uit te voeren. Ook hier is de Geschillenkamer zich ervan bewust dat de vrijwillig tussenkomende partij geen controle heeft over de toepassing. Deze omstandigheid sluit echter niet uit dat zij, gelet op haar hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke, in gebreke is gebleven.

66. Het beginsel van accountability, of de "verantwoordingsplicht" in het Nederlands (artikel 5.2. van de AVG) heeft immers ten doel de verwerkingsverantwoordelijken - ongeacht of het gaat om particuliere ondernemingen, overheidsinstanties of -organen - verantwoording te doen afleggen en de toezichthoudende autoriteiten voor de controle op gegevensbescherming, zoals de GBA, in staat te stellen de doeltreffendheid na te gaan van de maatregelen die zijn genomen om het beginsel toe te passen. De risico's moeten worden geïdentificeerd door de uitvoering van actieplannen en controleprocedures en deze organisaties moeten zonder problemen kunnen aantonen dat zij *de risico's in termen van bescherming van persoonsgegevens geïdentificeerd, beoordeeld en beheerd* hebben met betrekking tot de door hen uitgevoerde verwerking. Dit beginsel zou grotendeels worden ondermijnd, of zelfs van elke inhoud worden ontdaan, indien het zou volstaan dat een verwerkingsverantwoordelijke zich, eenmaal geconfronteerd met een bij de controleautoriteit ingediende klacht, beroept op het feit dat de gebruikte IT-toepassing - zelfs indien het gebruik ervan door een derde is opgelegd - hem niet in staat stelt de AVG na te leven.
67. Op grond van haar verplichting inzake accountability en documentatie had de vrijwillig tussenkomende partij dus op zijn minst de bevoegde autoriteiten moeten wijzen op de situatie waarin zij zich door het gedwongen gebruik van de TRIVIA-toepassing bevond ten aanzien van haar verplichtingen krachtens de AVG.
68. De Geschillenkamer is ook op de hoogte van de zorg die de verweerder heeft besteed aan het beantwoorden van de vragen van de klager en van de contacten die zij heeft gehad met de Toezichthoudende Autoriteit om de situatie zo goed mogelijk uit te leggen aan de klager. Maar ook in dit geval zijn de omstandigheden niet van dien aard dat de Geschillenkamer kan concluderen dat er geen sprake is van een schending. De Geschillenkamer heeft er tevens nota van genomen dat de tussenkomende partij zich er thans toe heeft verbonden contact op te nemen met de Toezichthoudende Autoriteit.

5. **Wat corrigerende maatregelen en sancties betreft**

69. Volgens artikel 100 van de WOG is de Geschillenkamer bevoegd om:
- 1° de klacht zonder gevolg te klasseren;
 - 2° nietig te verklaren;
 - 3° een opschorting van de uitspraak uit te spreken;

- 4° een transactie voor te stellen;
- 5° waarschuwingen of berispingen te formuleren;
- 6° tegemoet te komen aan de verzoeken van de betrokkene om deze rechten uit te oefenen;
- 7° te gelasten dat de betrokken persoon op de hoogte wordt gesteld van het veiligheidsprobleem;
- 8° de bevrozing, beperking of tijdelijk of permanent verbod van de verwerking te gelasten;
- 9° te gelasten dat de verwerking in overeenstemming wordt gebracht met de voorschriften;
- 10° de rechtzetting, beperking of verwijdering van gegevens en de mededeling daarvan aan de ontvangers van de gegevens te gelasten;
- 11° de intrekking van de accreditatie van de certificeringsinstanties te gelasten;
- 12° sancties op te leggen¹⁹;
- 13° administratieve boetes op te leggen²⁰;
- 14° de opschorting van grensoverschrijdende gegevensstromen naar een andere staat of internationale instantie te gelasten;
- 15° het dossier door te sturen naar het parket van de Procureur des Konings van Brussel, dat het de hoogte zal brengen van het gevolg dat aan het dossier is gegeven;
- 16° geval per geval te beslissen om haar besluiten te publiceren op de website van de Gegevensbeschermingsautoriteit.

70. Het is van belang de door de Geschillenkamer vastgestelde inbreuken in hun context te plaatsen om de meest geschikte corrigerende maatregelen en sancties te bepalen.

71. In dit verband zal de Geschillenkamer rekening houden met alle omstandigheden van het geval en met de door de partijen verstrekte toelichtingen. In dit verband wenst de Geschillenkamer erop te wijzen dat het haar soevereine verantwoordelijkheid als onafhankelijke administratieve autoriteit is - in overeenstemming met de relevante artikelen van de AVG en de WOG - om de passende corrigerende maatregel(en) en sanctie(s) te bepalen.²¹

72. Het is dus niet aan de klager om de Geschillenkamer te verzoeken een bepaalde corrigerende maatregel of sanctie te gelasten. Indien de klager desondanks de Geschillenkamer zou verzoeken een of andere maatregel en/of sanctie uit te spreken, is het niet aan de Geschillenkamer om te

¹⁹ <https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/politique-en-matiere-d-astreinte.pdf>

²⁰ De Geschillenkamer spreekt zich niet uit over de mogelijkheid van een eventuele administratieve geldboete tegen de verweerder. Gelet op het statuut van deze laatste als "overheid" in de zin van artikel 5 van de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens*, gelezen in samenhang met artikel 83.7. van de AVG en artikel 221, § 2, van voornoemde wet van 30 juli 2018, is de Geschillenkamer niet bevoegd om hem een dergelijke geldboete op te leggen.

²¹ Geschillenkamer, Beslissing ten gronde 81/2020:
<https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/decision-quant-au-fond-n-81-2020.pdf>

motiveren waarom zij een of ander verzoek van de klager niet zou inwilligen. Deze overwegingen laten de verplichting van de Geschillenkamer onverlet om de keuze van de corrigerende maatregel(en) en/of sanctie(s) waartoe zij de verweerder passend acht (uit de lijst van maatregelen en sancties die haar ter beschikking worden gesteld door artikel 58 van de AVG en de artikelen 95.1 en 100.1 van de WOG, waarnaar hierboven is verwezen), te motiveren. De Geschillenkamer herinnert er hier aan, zoals in punt 36 hierboven vermeld, dat zij niet bevoegd is om enige schadevergoeding toe te kennen.

73. De Geschillenkamer heeft geoordeeld dat de vrijwillig tussenkomende partij de artikelen 6, 5.1.c) en 24 en 5.2. van de AVG niet heeft nageleefd (punten 60, 62 en 65).
74. Gelet op deze tekortkomingen legt de Geschillenkamer de vrijwillig tussenkomende partij een berisping op grond van artikel 100.1 5° WOG²², die, gelet op de feiten en de geconstateerde inbreuken, een doeltreffende, evenredige en afschrikkende sanctie is zoals vereist door artikel 83 van de AVG. In dit verband wenst de Geschillenkamer te benadrukken dat zij niet in staat is de vrijwillig tussenkomende partij een waarschuwing te geven, aangezien deze maatregel niet kan worden toegepast wanneer een inbreuk is vastgesteld. De waarschuwing is alleen van toepassing wanneer de beoogde verwerkingen waarschijnlijk een inbreuk vormen op de bepalingen van de AVG.
75. De Geschillenkamer is van oordeel dat, afgezien van de berisping van de vrijwillig tussenkomende partij, het van belang is dat snel een passend antwoord wordt gevonden op het in de klacht aan de orde gestelde probleem, zodat de historiek van het gegeven "samenstelling van het gezin" (alsmede de historiek van andere gegevens in het Rijksregister, indien van toepassing) beperkt kunnen worden geraadpleegd, met inachtneming van de AVG. De Geschillenkamer verwijst in dit verband naar de beraadslagingen van het Sectoraal Comité van het Rijksregister (SCR) van de voormalige Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (CBPL), volgens welke het SCR een toegang tot de historische gegevens die beperkt is in de tijd verleent overeenkomstig artikel 4, § 1, 3° van de Privacywet, waarin destijds het evenredigheidsbeginsel was opgenomen (nu het beginsel van gegevensminimalisering van artikel 5.1, c) van de AVG).²³ De Geschillenkamer is ook geïnterpelleerd over het door de klager aangevoerde document "Fiche - Specifieke functionele beschrijving van het bericht P028" (met name punt 1.2.1.1.), volgens hetwelk zou zijn afgezien van een meer respectvolle toepassing van het beginsel van gegevensminimalisering (zie punt 23).

²² Zie artikel 58. 2 b) van de AVG, dat voorziet in een berisping aan de verwerkingsverantwoordelijke wanneer "met verwerkingen inbreuk op bepalingen van deze verordening is gemaakt".

²³ Zie bijvoorbeeld de beraadslaging van het Sectoraal Comité van het Rijksregister RN nr. 20 van 25 maart 2009.

76. Om al deze redenen zal de Geschillenkamer de aandacht van het Directiecomité van de GBA op deze kwestie vestigen. Indien nodig zouden de organen van de GBA, overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden uit hoofde van de WOG, kunnen besluiten om met alle betrokken organen een dialoog aan te gaan en/of samen met hen een diepgaand onderzoek in te stellen naar de kwestie die aan de orde is gesteld in verband met de klacht die tot de onderhavige beslissing heeft geleid.
77. De Geschillenkamer besluit tevens een afschrift van deze beslissing te zenden aan het Rijksregister en aan Famifed, Iriscare en de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) die door de klager in zijn klacht worden genoemd.

6. Transparantie

78. Gelet op het belang van transparantie in het besluitvormingsproces en de beslissingen van de Geschillenkamer, zal deze beslissing op de website van de GBA worden gepubliceerd met schrapping van de directe identificatiegegevens van de partijen (d.w.z. de verweerder, de vrijwillig tussenkomende partij en de klager) en van de geciteerde natuurlijke personen. Anderzijds is de Geschillenkamer van oordeel dat zij voor een juist begrip van de onderhavige beslissing geen andere mogelijkheid heeft dan Famifed, Iriscare, de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) en de diensten van het Rijksregister met name te noemen.

OM DEZE REDENEN,

BESLIST DE GESCHILLENKAMER

- Een berisping uit te spreken tegen de vrijwillig tussenkomende partij op grond van artikel 100,1, 5° WOG.

Op grond van artikel 108.1 WOG kan tegen deze beslissing binnen 30 dagen na de kennisgeving ervan beroep worden ingesteld bij het Marktenhof (Hof van Beroep van Brussel), met de Gegevensbeschermingsautoriteit als verweerder.

(get.) Hielke Hijmans

Voorzitter van de Geschillenkamer